Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

21 февруари 2013 година*

„Социална сигурност — Регламент (ЕИО) № 1408/71 — Член 72, член 78, параграф 2, буква б) и член 79, параграф 1, буква а) — Семейни помощи за сираци — Сумиране на осигурителни периоди и периоди на трудова заетост — Завършени периоди от преживелия родител в друга държава членка — Липса на отчитане“

По дело C-619/11

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Tribunal du travail de Bruxelles (Белгия) с акт от 15 ноември 2011 г., постъпил в Съда на 30 ноември 2011 г., в рамките на производство по дело

Patricia Dumont de Chassart

срещу

Office national d’allocations familiales pour travailleurs salariés (Национален институт за семейни добавки за заети лица) (ONAFTS),

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: г-н M. Ilešič, председател на състав, г-н E. Jarašiūnas, г-н A. Ó Caoimh (докладчик), г-жа C. Toader и г-н C. G. Fernlund, съдии,

генерален адвокат: г-н P. Mengozzi,

секретар: г-н V. Tourrès, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 7 ноември 2012 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за г-жа Dumont de Chassart, от F. Hachez и T. Delahaye, avocats,

— за белгийското правителство, от г-жа L. Van den Broeck и г-жа M. Jacobs, в качеството на представители, подпомагани от J. Vanden Eynde и L. Delmotte, avocats,

— за Съвета на Европейския съюз, от г-н E. Sitbon, както и от г-жа M. Veiga и г-жа S. Cook, в качеството на представители,

— за Европейската комисия, от г-н V. Kreuschitz и г-н G. Rozet, в качеството на представители,

* Език на производството: френски.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 13 декември 2012 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 72, член 78, параграф 2, буква б) и член 79, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 година за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица, самостоятелно заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността, в редакцията, изменена и актуализирана с Регламент (ЕО) № 118/97 на Съвета от 2 декември 1996 г. (ОВ L 28, 1997 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 4, стр. 35, поправка в ОВ L 32, 2008 г., стр. 31), изменен с Регламент (ЕО) № 1399/1999 на Съвета от 29 април 1999 г. (ОВ L 164, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 5, стр. 115, наричан по-нататък „Регламент № 1408/71“).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-жа Dumont de Chassart и Националния институт за семейни добавки за заети лица (ONAFTS) (наричан по-нататък „ONAFTS“) относно отказа на последния да ѝ отпусне семейни помощи за сираци в полза на сина ѝ.

Правна уредба

Правна уредба на Съюза

3 Член 1, буква а) от Регламент № 1408/71 предвижда, че по смисъла на посочения регламент понятието „заето лице“ означава по-специално всяко лице, което е осигурено задължително или доброволно за продължителен период, за един или повече рискове, обхванати от клоновете на схема за социално осигуряване, за заети лица.

4 Член 2 от същия регламент, озаглавен „[л]ица, обхванати от регламента“, предвижда:

„1. Настоящият регламент се прилага за заети лица, самостоятелно заети лица и студенти, които са или са били подчинени на законодателството на една или повече държави членки и, които са граждани на държава членка, или са лица без гражданство или бежанци, живеещи на територията на някоя от държавите членки, както и към членовете на техните семейства и преживелите ги лица.

2. Настоящият регламент се прилага спрямо преживелите лица на заети и самостоятелно заети лица и на студенти, които са били подчинени на законодателството на една или повече държави членки, независимо от националността на такива лица, когато преживелите ги лица са граждани на една от държавите членки или са лица без гражданство, или бежанци, пребиваващи на територията на една от държавите членки“.

5 Член 4, параграф 1 от посочения регламент гласи:

„Настоящият регламент се прилага за цялото законодателство, което се отнася до следните клонове на социално осигуряване:

[…]

в) обезщетения за старост;

[…]

з) семейни обезщетения“.

6 Включен в глава 7 от дял III на Регламент № 1408/71, отнасяща се до „[с]емейни[те] обезщетения“, член 72 от същия регламент, озаглавен „[с]умиране на осигурителни периоди, периоди на трудова или самостоятелна трудова заетост“, гласи:

„Когато съгласно законодателството на държава членка придобиването на право на обезщетения зависи от завършването на осигурителни периоди или периоди на трудова или самостоятелна трудова заетост, компетентната институция на тази държава за целта взема под внимание, доколкото е необходимо, завършените осигурителни периоди или периоди на трудова или самостоятелна трудова заетост във всяка друга държава членка като завършени съгласно прилаганото от нея законодателство“.

7 Включен в глава 8 от дял III на Регламент № 1408/71, отнасяща се до „[о]безщетения[та] за деца на издръжка на пенсионери и обезщетения[та] за сираци“, член 78 от същия регламент, озаглавен „[с]ираци“, има следната редакция:

„1. Терминът „обезщетения“ по смисъла на този член означава семейни помощи и където е целесъобразно, допълнителни или специални помощи за сираци.

2. Обезщетенията за сираци се отпускат в съответствие със следните правила, независимо от държавата членка, на чиято територия пребивава сиракът или физическото или юридическото лице, което действително го издържа:

а) за сирака на починало заето или самостоятелно заето лице, което е било подчинено на законодателството на само една държава членка, в съответствие със законодателството на тази държава;

б) за сирака на починало заето или самостоятелно заето лице, което е било подчинено на законодателството на няколко държави членки:

i) в съответствие със законодателството на държавата членка, на чиято територия пребивава сиракът, при условие че съгласно законодателството на тази държава се придобива право на едно от обезщетенията, посочени в параграф 1, като по целесъобразност се вземат предвид разпоредбите на член 79, параграф 1, буква а);

[…]“.

8 Член 79 от същата глава 8 от посочения регламент, озаглавен „[о]бщи разпоредби за обезщетенията за деца на издръжка на пенсионери и за обезщетенията за сираци“, е със следната редакция:

„1. Обезщетенията по смисъла на членове 77, 78 и 78а се предоставят в съответствие с определеното чрез прилагане на разпоредбите на тези членове законодателство, от и за сметка на институцията, която отговаря за прилагането на това законодателство, все едно че пенсионерът или починалото лице е било подчинено само на законодателството на компетентната държава членка.

Въпреки това:

а) ако това законодателство предвижда, че придобиването, запазването или възстановяването на правото на обезщетения зависи от продължителността на осигурителните периоди, периодите на трудова заетост, самостоятелна трудова заетост или пребиваване, тази продължителност се определя, като по целесъобразност се вземат под внимание разпоредбите на член 45 или член 72, в зависимост от случая;

[…]“.

9 Съгласно приложение VI към същия регламент, което определя „[о]собен ред за прилагане на законодателството на някои държави членки“:

„А. Белгия

[…]

7. Съгласно член 72 и член 79, параграф 1, [буква а)] от регламента, завършените периоди на трудова заетост и/или осигурителни периоди съгласно законодателството на друга държава членка се вземат под внимание, когато правото на обезщетение съгласно белгийското законодателство зависи от условието за определен предходен период да са изпълнени условията за придобиване на право на семейни обезщетения в рамките на схемата за заети лица.

[…]“.

10 Член 15 от Регламент (ЕИО) № 574/72 на Съвета от 21 март 1972 година относно определяне на реда за прилагане на Регламент (ЕИО) № 1408/71 (ОВ L 74, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 74) в редакцията, изменена и актуализирана с Регламент № 118/97, определящ общите правила за сумиране на периоди, предвижда по-специално:

„1. В случаите, посочени в член 18, параграф 1, членове 38, 45, параграфи 1—3, член 64 и 67, параграфи 1 и 2 от регламент[№ 1408/71], сумирането на периоди се извършва съобразно следните правила:

а) Към завършените осигурителни периоди или периоди на пребиваване съгласно законодателството на една държава членка се прибавят завършените осигурителни периоди или периоди на пребиваване съгласно законодателството на всяка друга държава членка дотолкова, доколкото е необходимо да се прибягва до това, за да се допълнят завършените осигурителни периоди или периоди на пребиваване съгласно законодателството на първата държава членка с оглед придобиване, запазване или възстановяване на правата на обезщетения, при условие че тези осигурителни периоди или периоди на пребиваване не се припокриват. […]

[…]“.

Белгийско право

11 Член 56а, параграф 1 от консолидираните закони от 19 декември 1939 г. относно семейните помощи за заети лица (наричани по-нататък „консолидираните закони“), предвижда, че сиракът има право на семейни помощи в размерите, предвидени за сираци, когато към момента на смъртта на единия родител по силата на тези закони починалият или преживелият родител

отговаря на условията за получаване на най-малко шест месечни помощи, определени като еднократни суми, в рамките на последните дванадесет месеца, непосредствено предхождащи смъртта.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

12 Г-жа Dumont de Chassart, белгийска гражданка, е вдовица на г-н Descampe, също с белгийско гражданство. Двамата имат син, Diego Descampe, също белгийски гражданин, роден във Франция на 23 януари 2000 г.

13 От преписката, с която разполага Съдът, личи, че г-жа Dumont de Chassart е упражнявала трудова дейност във Франция от 28 септември 1993 г. до 31 август 2008 г. Г-н Descampe обаче е работил като заето лице както в Белгия в периода от 1968 г. до 1976 г. и през 1987 г. и 1988 г., така и във Франция в периода от 1989 г. до 2002 г. Впоследствие г-н Descampe е преустановил трудовата си дейност и е живял във Франция в положение на „предпенсиониране“ единствено от собствените си спестявания, без да получава никакво обезщетение.

14 На 25 април 2008 г. г-н Descampe умира във Франция.

15 На 31 август 2008 г. г-жа Dumont de Chassart се премества да живее със сина си в Белгия, където, след като упражнява дейност като заето лице в продължение на около един месец, остава без работа.

16 На 13 октомври 2008 г. г-жа Dumont de Chassart подава в ONAFTS молба за отпускане на семейни помощи за сираци за сина си.

17 На 4 февруари 2009 г. г-жа Dumont de Chassart подава в ONAFTS и молба за отпускане на допълнителни семейни помощи за семейства с един родител, считано от 1 септември 2008 г.

18 На 9 март 2009 г. ONAFTS уведомява г-жа Dumont de Chassart, че са ѝ отпуснати семейни помощи на основание упражняваната от нея професионална дейност в Белгия, считано от 1 септември 2008 г.

19 На 6 април 2009 г. ONAFTS уведомява г-жа Dumont de Chassart, че ѝ е отпусната и добавката за семейства с един родител, считано от 1 октомври 2008 г.

20 На 20 ноември 2009 г. ONAFTS обаче решава да откаже на молителката семейни помощи за сираци, на основание че в рамките на дванадесетте месеца, непосредствено предхождащи смъртта на г-н Descampe, последният не е отговарял на условията за получаване на най-малко шест месечни помощи, определени като еднократни суми съгласно член 56а, параграф 1 от консолидираните закони.

21 На 5 февруари 2010 г. г-жа Dumont de Chassart подава пред Tribunal du travail de Bruxelles жалба, в която оспорва този отказ, като изтъква, че ONAFTS е следвало да ѝ отпусне семейните помощи за сираци, отчитайки осигурителните периоди и периодите на трудова заетост, завършени от нея във Франция преди смъртта на съпруга ѝ.

22 В акта си за преюдициално запитване тази юрисдикция посочва, че съгласно член 78, параграф 2, буква б) от Регламент № 1408/71 приложимото национално право е правото по местопребиваване на детето сирак и следователно, считано от 1 септември 2008 г., положението на г-жа Dumont de Chassart се урежда от белгийското право. Запитващата юрисдикция обаче отбелязва, че съгласно член 56а, параграф 1 от консолидираните закони правото на семейни обезщетения за сираци може да се основава както на положението на починалия родител, така

и на положението на преживелия родител. Въпреки това по разглежданото дело в главното производство обаче тази молба не може да се основава на положението на починалия родител, тъй като в рамките на дванадесетте месеца, непосредствено предхождащи смъртта му, последният не е отговарял на условията за получаване на най-малко шест месечни помощи, определени като еднократни суми съгласно консолидираните закони. Що се отнася до положението на преживелия родител, г-жа Dumont de Chassart би отговаряла на това условие само ако завършените от нея осигурителни периоди и периоди на трудова заетост във Франция бъдат приравнени на осигурителни периоди и периоди на трудова заетост, завършени в Белгия.

23 Запитващата юрисдикция счита обаче, че прилагането на правилото за приравняване, предвидено в член 72 от Регламент № 1408/71, е изключено по силата на член 79, параграф 1 от посочения регламент. В действителност последната разпоредба, която препраща към цитирания член 72, както поддържа ONAFTS по главното производство, се отнасял единствено до осигурителните периоди и периодите на трудова заетост, завършени от починалото заето лице, а не до периодите, завършени от преживялото заето лице. Приложното поле по отношение на лицата на член 79, параграф 1 от Регламент № 1408/71, а оттам и на препращането към член 72 от посочения регламент следователно било по-ограничено от приложното поле на член 56а, параграф 1 от консолидираните закони.

24 Tribunal du travail de Bruxelles иска да се установи дали това ограничаване на приложното поле на член 56а, параграф 1 от консолидираните закони по силата на член 79, параграф 1 от Регламент № 1408/71 представлява нарушение на принципите на равно третиране и недопускане на дискриминация, закрепени в правото на Съюза. В това отношение запитващата юрисдикция има съмнения по-специално относно разграничението, което следва да се направи между децата на родители, които никога не са напускали територията на Белгия с цел упражняване на професионална дейност в друга държава членка, и децата, чиито родители — граждани на Съюза, са пребивавали в друга държава членка, в която през относимия референтен период по смисъла на белгийското законодателство преживелият родител е работил, а починалият родител не е упражнявал каквато и да било дейност. В действителност по отношение на първата категория деца преживелият родител, работил в Белгия през референтния период, може да се позове освен на осигурителните периоди и периодите на трудова заетост, завършени от починалия родител, и на осигурителните периоди и периодите на трудова заетост, завършени от самия него в Белгия, докато по отношение на втората категория деца преживелият родител не може да се позове в Белгия на завършените в друга държава членка периоди.

25 При тези обстоятелства Tribunal du travail de Bruxelles решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Нарушава ли член 79, параграф 1 от Регламент [№ 1408/71] основните принципи на равенство и недопускане на дискриминация, закрепени по-специално в член 14 от [Европейската] [к]онвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г., евентуално във връзка с членове 17, 39 и/или 43 от консолидираната версия на Договора за [ЕО], когато се тълкува в смисъл, че предоставя възможност правилата за приравняването на осигурителни периоди, периоди на трудова и на самостоятелна трудова заетост, предвидени в член 72 от [посочения регламент], да се прилагат само по отношение на починалия родител, поради което член 56а[, параграф 1 от консолидираните закони] изключва по отношение на преживелия родител, независимо от неговото гражданство, стига да е гражданин на държава членка или да попада под действието по отношение на лицата на [същия регламент], който е работил в друга държава на Европейския съюз в рамките на 12-месечния период, посочен в член 56а[, параграф 1 от консолидираните закони], възможността да докаже, че отговаря на условието, съгласно което в качеството си на титуляр по смисъла на член 51, параграф 3, точка 1 от [същите закони] е отговарял в рамките на последните дванадесет месеца преди смъртта на условията за получаване на шест месечни помощи, определени като еднократни суми, докато преживелият родител, независимо дали е белгийски гражданин, или

гражданин на друга държава — членка на Европейския съюз, който е работел единствено в Белгия в рамките на 12-месечния период по член 56а[, параграф 1 от консолидираните закони], евентуално поради това че изобщо не е напускал територията на Белгия, би имал право да приведе доказателства в този смисъл?“.

По преюдициалния въпрос

26 С преюдициалния си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 72, член 78, параграф 2, буква б) и член 79, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 1408/71 следва да се тълкуват в смисъл, че за сумирането на осигурителните периоди и периодите на трудова заетост, необходими за придобиване на право на обезщетение за сираци в дадена държава членка, допускат отчитането единствено на периодите, завършени само от починалия родител в друга държава членка, изключвайки периодите, завършени от преживелия родител. При утвърдителен отговор запитващата юрисдикция иска да се установи дали посочените разпоредби на Регламент № 1408/71 са в съответствие с общия принцип на равенство и недопускане на дискриминация.

По приложимостта на Регламент № 1408/71

27 Преди всичко следва да се направи предварителна уговорка, че противно на тезата, поддържана от белгийското правителство в писмените му становища, че лицата, ползващи се от осигурителните права на починал родител като г-н Descampe, не могат да бъдат лишени от правото да се ползват от прилагането на Регламент № 1408/71, на основание че този родител, поради обстоятелството че към момента на смъртта си не е бил осигурен към някой от клоновете на социалното осигуряване, изброени в член 4, параграф 1 от регламента, е загубил качеството си на „заето лице“ по смисъла на член 1, буква а) от посочения регламент.

28 В действителност по силата на член 2 от Регламент № 1408/71, който определя приложното поле на регламента по отношение на лицата, последният се прилага по отношение на преживелите лица на заети лица, които „са били подчинени“ на схема за социална сигурност на една или няколко държави членки по смисъла на член 4, параграф 1 от същия регламент (вж. в този смисъл Решение от 16 март 1978 г. по дело Laumann, 115/77, Recueil, стр. 805, точка 5 и Решение от 25 юни 1997 г. по дело Mora Romero, C-131/96, Recueil, стр. I-3659, точка 21).

29 По делото в главното производство обаче е безспорно, че г-н Descampe, който е упражнявал професионална дейност както в Белгия, така и във Франция в периода от 1968 г. до 2002 г., се е осигурявал по схемите за социална сигурност на тези две държави членки. Следователно, видно от представената пред Съда преписка, ако г-н Descampe не беше починал малко преди да навърши пенсионна възраст, той би имал право по-специално на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно член 4, параграф 1, буква в) от Регламент № 1408/71 във всяка една от посочените държави членки.

30 При всяко положение е безспорно, че както преди смъртта на г-н Descampe, така и след това г-жа Dumont de Chassart, която е поискала разглежданото в главното производство обезщетение за сираци, е била осигурена по схема за социална сигурност на държава членка по смисъла на член 4, параграф 1 от Регламент № 1408/71, поради което притежава качеството „заето лице“ по смисъла на член 1, буква а) от посочения регламент и следователно попада в приложното поле на въпросния регламент по силата на член 2 от него.

31 Ето защо следва да се установи, че положение като разглежданото в главното производството попада в приложното поле на Регламент № 1408/71 по отношение на лицата.

По тълкуването на член 72, член 78, параграф 2, буква б) и член 79, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 1408/71

32 По отношение на правото на обезщетения за сираци следва да се напомни, че правилата, включени в член 78 от Регламент № 1408/71, имат за цел определянето на държавата членка, чието законодателство урежда отпускането на тези обезщетения, като последните поначало се предоставят съгласно законодателството само на тази държава членка. От параграф 2, буква б), подточка i) на същия член следва, че когато починалото заето лице е било подчинено на законодателствата на няколко държави членки, посочените обезщетения се отпускат в съответствие със законодателството на държавата членка, на чиято територия пребивава сиракът на починалото заето лице. Следователно посочената разпоредба определя държавата членка на пребиваване като единствено компетентна да предостави разглежданите обезщетения (вж. по-специално Решение от 27 февруари 1997 г. по дело Bastos Moriana и др., C-59/95, Recueil, стр. I-1071, точки 15 и 18, както и Решение от 20 октомври 2011 г. по дело Pérez García и др., C-225/10, Сборник, стр. I-10111, точка 39).

33 Съгласно член 79, параграф 1, първа алинея от Регламент № 1408/71 компетентната държава членка трябва да предостави обезщетенията съгласно националното си законодателство, „все едно че“ починалото заето лице е било подчинено само на това законодателство.

34 Белгийското правителство посочва, че тези разпоредби на Регламент № 1408/71 позволяват за сумирането на осигурителните периоди и периодите на трудова заетост, необходими за придобиване на право на обезщетение за сираци, отчитането единствено на периодите, завършени от починалия родител, само доколкото този родител вече е придобил определен осигурителен период или период на трудова заетост в държавата членка, от която е поискано отпускане на обезщетенията. От това следвало, че в главното производство осигурителните периоди или периодите на трудова заетост, завършени от г-жа Dumont de Chassart във Франция в годината, предхождаща смъртта на съпруга ѝ, не биха могли да бъдат взети предвид за целите на придобиването на правото на обезщетения за сираци, предвидени в белгийското законодателство.

35 В това отношение следва да се отбележи, че безспорно член 78 от Регламент № 1408/71 съгласно текста на самия параграф 2, букви а) и б), първа алинея от него урежда единствено правото на обезщетение за „сирака на починало заето лице“. Следователно, както Съдът вече е постановил, тази разпоредба не се прилага за случаите на деца, останали сираци вследствие смъртта на родител, който сам не е имал качеството заето лице (Решение от 14 март 1989 г. по дело Baldi, 1/88, Recueil, стр. 667, точка 15).

36 Също така е вярно, че и член 79, параграф 1, първа алинея от Регламент № 1408/71, що се отнася до предоставянето на обезщетенията, съгласно текста на параграф 1, първа алинея от него, има предвид единствено положението на „починалото лице“.

37 Въпреки това следва да се напомни, че както следва от точки 32 и 33 от настоящото решение, член 78, параграф 2 и член 79, параграф 1, първа алинея от Регламент № 1408/71 се ограничават с установяването на „стълкновителна норма“, чийто предмет се изразява само в определянето на приложимото законодателство и институцията, която отговаря за предоставяне на съответните обезщетения в случай на сираци, чийто починал родител е притежавал качеството заето лице.

38 Следователно целта на тези разпоредби е не само да се избегне едновременното прилагане на няколко национални законодателства и усложненията, които могат да възникнат от това, но и да не се допусне лицата, попадащи в приложното поле на Регламент № 1408/71, да бъдат лишени от защита в областта на социалната сигурност поради липса на приложимо законодателство по отношение на тях (вж. по аналогия Решение от 11 юни 1998 г. по дело Kuusijärvi, C-275/96, Recueil, стр. I-3419, точка 28).

39 За сметка на това сами по себе си въпросните разпоредби нямат за цел да определят материалноправните условия за съществуване на правото на обезщетения за сираци. Поначало тези условия се определят от законодателството на всяка държава членка (вж. в този смисъл Решение от 7 юни 2012 г. по дело Bakker, C-106/11, точка 32 и цитираната съдебна практика).

40 В действителност Регламент № 1408/71 не създава обща схема за социална сигурност, а позволява продължаване на съществуването на отделни национални схеми и има за единствена цел да осигури координирането им. Той позволява запазването на отделните национални схеми, което поражда отделни вземания спрямо различни институции, срещу които заявителят притежава преки права или по силата на самото вътрешно право, или по силата на вътрешното право, допълнено при необходимост от правото на Съюза (Решение от 3 април 2008 г. по дело Chuck, C-331/06, Сборник, стр. I-1957, точка 27).

41 При липсата на хармонизация на равнището на Съюза всяка държава членка остава компетентна да определи в законодателството си, като спазва правото на Съюза, условията за предоставяне на обезщетения по схема за социална сигурност (вж. в този смисъл по-специално Решение от 14 октомври 2010 г. по дело Van Delft и др., C-345/09, Сборник, стр. I-9879, точки 84 и 99, както и Решение от 30 юни 2011 г. по дело Da Silva Martins, C-388/09, Сборник, стр. I-5753, точка 71 и цитираната съдебна практика).

42 От това следва, че качеството „починало заето лице“ в контекста на член 78, параграф 2 и член 79, параграф 1, първа алинея от Регламент № 1408/71 представлява единствено критерий за привръзка, който определя, от една страна, приложимостта на тези разпоредби и от друга страна, в съчетание с местопребиваването на сирака — приложимото национално законодателство.

43 В случая е безспорно, че критерият за привръзка, посочен в член 78, параграф 2, буква б), подточка i) от Регламент № 1408/71, води до прилагането на белгийското законодателство, а именно на член 56a, параграф 1 от консолидираните закони. Съгласно член 79, параграф 1, първа алинея от Регламент № 1408/71 компетентните белгийски органи следва да предоставят въпросните обезщетения съгласно белгийското законодателство, все едно че г-н Descampe е бил подчинен само на това законодателство.

44 След като по силата на тези разпоредби най-напред е определено белгийското законодателство като приложимо законодателство за отпускането на обезщетения за сираци, като съответно компетентните белгийски органи са определени като отговарящи за изплащането на тези обезщетения, наличието на следващо място на право на обезщетения за сираци съгласно припомнената в точки 39—41 от настоящото решение съдебна практика зависи от съдържанието на така определеното белгийско законодателство, а именно член 56a, параграф 1 от консолидираните закони.

45 В това отношение обаче е безспорно, че за да се определи наличието на право на обезщетения за сираци, тази национална разпоредба допуска отчитането на осигурителните периоди и периодите на трудова заетост, завършени както от починалия, така и от преживелия родител.

46 При тези условия съгласно правилото, предвидено в член 79, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 1408/71, за да определят наличието на право на обезщетения за сираци в главното производство, съгласно принципа за сумиране на осигурителните периоди и периодите на трудова заетост, постановен в член 72 от същия регламент, към който препраща посоченият член 79, параграф 1, втора алинея, буква а), компетентните белгийски институции трябва да отчетат осигурителните периоди и периодите на трудова заетост, завършени от преживелия родител в друга държава членка.

47 В действителност тази разпоредба, която внася известно смекчаване в материалноправното съдържание на приложимото национално законодателство, като предвижда в полза на сирака на починало заето лице да се прилага принципът на сумиране на осигурителните периоди и периодите на трудова заетост, не ограничава по никакъв начин приложното поле на въпросното национално законодателство по отношение на лицата. Впрочем налага се констатацията, че посочената разпоредба не съдържа никакво позоваване на понятието „починало заето лице“.

48 Въпреки това белгийското правителство поддържа, че отчитането от страна на компетентните белгийски институции на периодите на упражнявана в друга държава членка трудова дейност с цел тяхното сумиране изисква упражняването на минимален период на трудова дейност в Белгия през референтния период. Член 79 от Регламент № 1408/71 следователно можел да се тълкува в смисъл, че задължава тези институции да отчетат дейността, упражнявана от г-жа Dumont de Chassart във Франция, само ако тази дейност би позволила допълването на осигурителен период или период на трудова заетост, завършен в Белгия. В случая обаче според посоченото правителство нито г-н Descampe, нито г-жа Dumont de Chassart са можели да се позоват на такъв период, завършен в Белгия в годината преди смъртта на г-н Descampe.

49 Това тълкуване не може да бъде прието.

50 Както Съдът вече е постановил в точка 44 от Решение от 15 декември 2011 г. по дело Bergström (C-257/10, Сборник, стр. I-13227), компетентната да отпусне семейно обезщетение държава членка не може да изисква допълнителен период, завършен на нейна територия, освен осигурителните периоди и периодите на трудова заетост, завършени в друга държава.

51 Както текстът на член 72 от Регламент № 1408/71, така и текстът на точка 7 от приложение VI, А към същия регламент, отнасящи се до отпускането на обезщетения за сираци в Белгия, са недвусмислени в това отношение. Първата от тези разпоредби в действителност изисква при сумирането да се вземат предвид „завършените осигурителни периоди или периоди на трудова или самостоятелна трудова заетост във всяка друга държава членка“ като завършени съгласно законодателството на компетентната институция, докато според втората разпоредба за отпускането на обезщетения за сираци „се вземат под внимание“ осигурителните периоди или периодите на трудова заетост, завършени съгласно законодателството на друга държава членка (вж. в този смисъл Решение по дело Bergström, посочено по-горе, точка 41).

52 Впрочем следва да се напомни, че Регламент № 1408/71 е приет на основание член 51 от Договора за ЕИО (впоследствие член 51 от Договора за ЕО, а след изменението му член 42 ЕО и впоследствие член 48 ДФЕС), който оправомощава Съвета на Европейския съюз да приема мерки в областта на социалната сигурност, необходими за гарантиране на свободно движение на работниците, като за тази цел създава условия, за да осигури на работниците мигранти и на лицата, ползващи се от техните осигурителни права, сумиране на „всички периоди“, които се зачитат по съответните национални законодателства, за придобиване и запазване на правото на обезщетение и за изчисляване на размера му (Решение по дело Bergström, посочено по-горе, точка 42).

53 Това тълкуване е в съответствие и с целта на член 48 ДФЕС, в светлината на която трябва да се тълкуват разпоредбите на Регламент № 1408/7, а именно да допринесе за установяването на възможно най-пълна свобода на движение на работниците мигранти (вж. по-специално Решение по дело Da Silva Martins, посочено по-горе, точка 70 и Решение от 12 юни 2012 г. по дело Hudzinski и Wawrzyniak, C-611/10 и C-612/10, точка 53; вж. в този смисъл и Решение по дело Bergström, посочено по-горе, точка 43).

54 В действителност членове 45—48 ДФЕС, както и приетият за тяхното прилагане Регламент № 1408/71 имат за цел именно да се избегне работник, който, използвайки правото си на свободно движение, е заемал различни длъжности в повече от една държава членка, без

обективно основание да бъде третиран по-неблагоприятно от този, който е осъществил цялата си трудова дейност в една-единствена държава членка (вж. по-специално Решение по дело Da Silva Martins, посочено по-горе, точка 76 и Решение по дело Hudzinski и Wawrzyniak, точка 80).

55 В конкретния случай обаче липсата на отчитане от страна на държава членка на осигурителните периоди и периодите на трудова заетост, завършени в друга държава членка от заето лице, което е гражданин на първата държава членка и преживял родител на дете на починалото заето лице, за определяне на съществуването на право на обезщетения за сираци е от естество да постави в неблагоприятно положение въпросното заето лице само поради обстоятелството че е упражнило правото си на свободно движение, гарантирано от член 45 ДФЕС, и следователно това може да го разубеди да се завърне в държавата членка на произход след смъртта на съпруга му, упражнявайки правото си на свободно движение на основание същата разпоредба или на основание член 21 ДФЕС.

56 Нито един от доводите на белгийското правителство не би могъл да постави под въпрос това тълкуване.

57 На първо място, член 15, параграф 1, буква а) от Регламент № 574/72 в редакцията, изменена и актуализирана с Регламент № 118/97, на който се основава въпросното правителство в писменото си становище, съгласно текста на алинея първа от него изрично се отнася само за обезщетенията за болест, майчинство, инвалидност, старост, смърт и безработица. Тази разпоредба обаче не се отнася за семейните обезщетения като разглежданите в главното производство обезщетения за сираци.

58 На следващо място, Решение по делото Pérez García и др., посочено по-горе, на което се позовава същото правителство в съдебното заседание, е нерелевантно за решаването на спора в главното производство, тъй като не е свързано със сумирането на осигурителните периоди и периодите на трудова заетост по смисъла на член 72 и член 79, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент № 1408/71.

59 На последно място, що се отнася до Решение от 24 април 1980 г. по дело Coonan (110/79, Recueil, стр. 1445, точка 13), както и до Решение от 27 януари 1981 г. по дело Vigier (70/80, Recueil, стр. 229, точки 19 и 20), също споменати в съдебното заседание, макар да е вярно, че в тези решения Съдът се е произнесъл, че когато дадено национално законодателство обуславя осигуряването по схема за социална сигурност от изискването заинтересуваното лице да се е осигурявало преди това в националната схема за социална сигурност, Регламент № 1408/71 не задължава държавите членки да приравнят осигурителните периоди, завършени в друга държава членка, на периодите, които преди това е трябвало да бъдат завършени в съответната държава, е достатъчно да се установи, че настоящото дело не се отнася до осигуряване по схема за социална сигурност, тъй като г-жа Dumont de Chassart се осигурява по белгийската схема за социална сигурност на заети лица.

60 От това следва, че член 72 и член 79, параграф 1, буква а) от Регламент № 1408/71 по дело като разглежданото в главното производство не само не се противопоставят на отчитането на осигурителните периоди и периодите на трудова заетост, завършени от преживелия родител на дете на починало заето лице в друга държава членка, а напротив, изискват такова отчитане, когато законодателството на компетентната държава членка предвижда, че правото на обезщетение за сираци може да се основава не само на положението на починалия родител, но и на положението на преживелия родител, ако притежават качеството заето лице.

61 При тези условия не е необходимо да се обсъжда въпросът дали посочените разпоредби от Регламент № 1408/71 са съвместими с принципа на равенство и недопускане на дискриминация.

62 Предвид всички гореизложени съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 72, член 78, параграф 2, буква б) и член 79, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент (ЕИО) № 1408/71 трябва да се тълкуват в смисъл, че когато национална нормативна уредба на държава членка предвижда, че когато обезщетението за сираци може да се основава както на положението на починалия родител, така и на положението на преживелия родител, когато притежават качеството заети лица, посочените разпоредби изискват осигурителните периоди и периодите на трудова заетост, завършени от преживелия родител в друга държава членка, да бъдат взети предвид за сумирането на необходимите периоди за придобиване на правото на обезщетение в първата държава членка. В това отношение е без значение обстоятелството, че преживелият родител не може да се позове на осигурителен период или период на трудова заетост в тази държава членка през определения от тази национална нормативна уредба референтен период за придобиването на това право.

По съдебните разноски

63 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Член 72, член 78, параграф 2, буква б) и член 79, параграф 1, втора алинея, буква а) от Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 година за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица, самостоятелно заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността, в редакцията, изменена и актуализирана с Регламент (ЕО) № 118/97 на Съвета от 2 декември 1996 г., изменен с Регламент (ЕО) № 1399/1999 на Съвета от 29 април 1999 г., трябва да се тълкуват в смисъл, че когато национална нормативна уредба на държава членка предвижда, че когато обезщетението за сираци може да се основава както на положението на починалия родител, така и на положението на преживелия родител, когато притежават качеството заети лица, посочените разпоредби изискват осигурителните периоди и периодите на трудова заетост, завършени от преживелия родител в друга държава членка, да бъдат взети предвид за сумирането на необходимите периоди за придобиване на правото на обезщетение в първата държава членка. В това отношение е без значение обстоятелството, че преживелият родител не може да се позове на осигурителен период или период на трудова заетост в тази държава членка през определения от тази национална нормативна уредба референтен период за придобиването на това право.

Подписи